

SAN215 ANTROPOLOGIE A ISLÁM

Fakulta sociálných štúdií
podzim 2010

Attila Kovács
Katedra porovnávacej religionistiky
FiF UK Bratislava

Čas: vyučovanie prebieha blokovo
8.10. (10.00-11.20, 14.00-15.20),
22.10. (10.00-11.20, 14.00-15.20, 16.00-17.20)
5.11. (10.00-11.20, 14.00-15.20, 16.00-17.20)
12.11. (10.00-11.20, 14.00-15.20, 16.00-17.20)

ANOTÁCIA A CIELE KURZU

Kurz je zamýšľaný ako úvod do problematiky islámu/islámov a antropológie. Študenti by sa mali zoznámiť jednak: s obecnými pojmami v rámci problematiky a potom s prostredníctvom vybraných tematických okruhov sa bližšie informovať o vzťahu islámu a antropológie v konkrétnych kontextoch. Kurz sa bude realizovať jednak jako prednáška, keď prednášajúci priblíži niektoré aspekty vybraných tém prostredníctvom vlastného výkladu a v seminárnej časti kurzu hlavným nástrojom poznania budú vybrané texty a audiovizuálne prostriedky, ktoré budú slúžiť k lprehlbeniu poznatkov študentov v danej oblasti.

PODMIENKY ÚSPEŠNÉHO ABSOLVOVANIA A SPÔSOB HODNOTENIA

Priebežné testy na základe textov (termíny: hodiny 1/1, 1/2, 2/2, 2/3, 3/2, 4/1, po 5 %, celkom 30 %) a filmov (termíny: hodiny 2/1, 3/1, 3/3 po 10 %, celkom 30 %).
Priebežné testy **celkom 60 %**

Prezentácie seminárnych skupín (termín: 4 blok, 40 %) na dopredu konzultovanú tému na základe vyznačených textov. Rozsah: cca. 45 min. Hodnotenie prezentácie sa vzťahuje na všetkých členov danej seminárnej skupiny.
Prezentácie **celkom: 40 %**

HARMONOGRAM KURZU

1/0 Úvod. (8.10.2010, 10.00-11:20)

harmonogram a rozsah kurzu, prehľad základnej literatúry, rozdelenie referátov pre 4 blok.

1/1 Islám a antropológia / antropológia islámu (8.10.2010, 10.00-11:20)

Islám a islámy, od štúdia islámu ku štúdiu muslimov.

Text: MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008, 31-51.

1/2 „Islámska antropológia“? (8.10.2010, 14.00-15.20)

Existuje a keď tak čo je „islámska antropológia“? Islamizácia vedy.

Text: AHMED, Akbar S., *Toward Islamic Anthropology Definition, Dogma and Directions*, Herndon, International Institute of Islamic Thought, 1406/1986, 56-68.

2/1 Muhammad a umma I. (22.10.2010, 10.00-11.20)

konceptie islámských dejín a spoločnosti.

Film: *The Message* (Mustapha Akkad, 1978)

2/2 Muhammad a umma II. (22.10.2010, 14.00-15.20)

příkl. obrazy a zákaz

Text: BAKKER, Freek L., *The Challenge of the Silver Screen: An Analysis of the Cinematic Portraits of Jesus, Rama, Buddha and Muhammad*, Leiden – Boston, Brill, 2009, 189-214.

2/3 Korán a sunna: texty a konštrukcia islámskej tradície. (22.10.2010, 16.00-17.20)

Text: ESACK, Farid, *The Qur'an: User's Guide*, Oxford, Oneworld, 2007, 13-29.

3/1 Rituály a prax: štruktúry muslimského života (5.11.2010, 10.00-11.20)

příkl. hadždž

Film: *Inside Mecca* (National Geography, 2003)

3/2 Orientalizmus (5.11.2010, 14.00 - 15:20)

Text: SAID, Edward W., *Orientalismus*, Praha, Paseka, 2006, 11-40.

3/3 Islámske identity, ženy a gender (5.11.2010, 16.00-17.20)

Film: *Women in Black* (BBC, 2008)

4/1 Antropologické pohľady na islám a muslimov (12.11.2010, 10.00-10.30)

Text: VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 133-162.

4/1-3 Prezentácie seminárnych skupín (12.11.2010, 10.30-11.20, 14.00-15.20, 16.00-17.20)

Skupina A – Clifford Geertz

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 21-52.

GEERTZ, Clifford, *Islam Observed: Religious Development in Morocco and Indonesia*, Chicago – London, The University of Chicago Press, 1968.

Skupina B – Ernst Gellner

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 53-80.

GELLNER, Ernst, *Muslim Society*, Cambridge, Cambridge University Press, 1983.

Skupina C – Fátima Mernissi

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 81-114.

MERNISSI, Fatima, *Beyond the Veil: Male-Female Dynamics in Modern Muslim Society*, Bloomington, Indiana University Press, 1987.

Skupina D – Akbar Ahmed

VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005, 115-134.

AHMED, Akbar, *Discovering Islam: Making Sense of Muslim History and Society*, London - New York, Routledge, 2002.

OBPORÚČANÉ ČÍTANIE

PRIORITNÉ:

- AHMED, Akbar S., *Toward Islamic Anthropology Definition, Dogma and Directions*, Herndon, International Institute of Islamic Thought, 1406/1986.
- DENNY, Frederick M., *Islám a muslimská obec*, Praha, Prostor, 1998.
- DONNAN, Hastings (ed.), *Interpreting Islam*, London, Sage, 2002.
- KROPÁČEK, Luboš, *Duchovní cesty islámu*, Praha, Vyšehrad, 1993.
- MARRANCI, Gabriele, *The Anthropology of Islam*, Oxford – New York, Berg, 2008.
- VARISCO, Daniel Martin, *Islam Obscured: The Rhetoric of Anthropological Representation*, New York, Palgrave Macmillan, 2005.

SEKUNDÁRNE:

- AHMED, Akbar S., "Toward Islamic Anthropology", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 3 no. 2 (December 1986), pp. 181-230.
- ALMOND, Ian, *The New Orientalists: Postmodern Representations of Islam from Foucault to Baudrillard*, London – New York, I.B. Tauris, 2007.
- ANTOUN, Richard T., *Muslim Preacher in the Modern World: A Jordanian Case Study in Comparative Perspective*, Princeton - New Jersey, Princeton University Press, 1989.
- AREBI, Saddeka, "Gender Anthropology in the Middle East: The Politics of Muslim Women's Misrepresentation", *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 8 no. 1 (March 1991), pp. 99-107.
- ASHCROFT, Bill & AHLUWALIA, Pal, *Edward Said*, London - New York, Routledge, 2001.
- BROWN, Daniel W., *Rethinking Tradition in Modern Islamic Thought*, Cambridge, Cambridge University Press, 1996.
- COOK, Michael, *Muhammad*, Praha, Odeon - Argo, 1994.
- COOKE, Miriam & LAWRENCE, Bruce B. (eds.), *Muslim Networks: From Hajj to Hip Hop*, Chapel Hill – London, University of North Carolina Press, 2005.
- DAFTARY, Farhad, *The Assassin Legends. Myths of the Isma'ilis*, London, I.B. Tauris, 1995.
- EICKELMAN, Dale F. & PISCATORI, James P., *Muslim Politics*, Princeton - New York, Princeton University Press, 1996.
- ERNST, Carl W., *Following Muhammad: Rethinking Islam in the Contemporary World*, Chapel Hill – London, The University of North Carolina Press, 2003.
- HACKFORTH-JONES, Jocelyn & ROBERTS, Mary (eds.), *Edges of Empire: Orientalism and Visual Culture*, Oxford, Blackwell Publishing, 2005.
- JENKINS, Jennifer, "German Orientalism: Introduction", *Comparative Studies of South Asia, Africa and the Middle East*, vol. 24 no. 2 (2004), pp. 97-179.
- KEPEL, Gilles, *Boží pomsta. Křesťané, Židé a muslimové znovu dobývají svět*, Brno, Atlantis, 1996.
- IBN ISHÁK, *Život Muhammada Posla Božieho*, (slov. trans. J. Pauliny), Bratislava, ÚVŠC, 2003.
- JKI = Judaismus, křesťanství, islám*, H. Pavlincová & B. Horyna (eds.), Olomouc, Nakladatelství Olomouc, 2003.
- LEWIS, Bernard, *The Assassins. A Radical Sect in Islam*, London, Phoenix, 2003.
- LEWIS, Reina, *Rethinking Orientalism: Women, Travel and the Ottoman Harem*, London – New York, I.B. Tauris, 2004.
- LITTLE, Douglas, *American Orientalism: The United States and the Middle East since 1945*, Chapel Hill – London, The University of North Carolina Press, 2004.

- LUKENS-BULL, Ronald A., „Between Text and Practice: Considerations in the Anthropological Study of Islam“, *Marburg Journal of Religion*, vol. 4 no. 2 (December 1999), pp. 1-24; on-line: http://www.uni-marburg.de/religionswissenschaft/journal/mjr/lukenbull_main.html
- MACFIE, A. L., *Orientalism*, London – New York, Pearson Education, 2002.
- MA'RUF, A. Muhammad, “The Rescuing of Muslim Anthropological Thought”, *The American Journal of Islamic Social Sciences*, vol. 4 no. 2 (December 1987), pp. 305-319.
- MENDEL, Miloš, *Hidžra. Náboženská emigrace v dějinách islámských zemí*, Praha, Orientální ústav AV ČR, 2006.
- MENDEL, Miloš & KOUŘILOVÁ, Iveta (eds.), *Cesta k prameni. Fatvy islámských učenců k otázkám všedního dne*, Praha, Orientální ústav Akademie věd České republiky, 2003.
- OBUCHOVÁ, Ľubica (ed.), *Variace na Korán. Islám v diaspoře*, Praha, OÚ AV ČR, 1999.
- OKKENHAUG, Inger Marie & FLASKERUD, Ingvild (eds.), *Gender, Religion and Change in the Middle East: Two Hundred Years of History*, Oxford - New York, Berg, 2005.
- OSELLA, Filippo & SOARES, Benjamin (eds.), *Islam, Politics, Anthropology*, Chichester - London, Wiley-Blackwell - Royal Anthropological Institute, 2010.
- SAID, Edward W., *Orientalismus*, Praha, Paseka, 2006.
- SCUPIN, Raymond, “The Anthropology of Islam as ‘Applied Anthropology’”, *Reviews in Anthropology*, vol. 32 (2003), pp. 141-158.
- TAPPER, Richard, “ ‘Islamic Anthropology’ and the ‘Anthropology of Islam’ “, *Anthropological Quarterly*, vol. 68 no. 3, (July 1995), pp. 185-193.
- EL-ZEIN, Abdul Hamid, „Beyond Ideology and Theology: The Search for the Anthropology of Islam“, *Annual Review of Anthropology*, vol. 6 (1977), pp. 227-254.

